

TULAREMİ

Tularemi Nedir?

Tularemi; Dünyada yaygın olarak bulunan bir bakterinin (*Francisella tularensis*) yol açtığı, zoonotik (hayvanlardan insanlara bulaşan) bir hastalıktır.

Hangi Hayvanlar Tularemi İçin Kaynak Teşkil Eder?

Doğada 250'den fazla omurgalı ve omurgasız hayvanda bakteri görülebilmesine karşın özellikle tavşan, sincap, su ve tarla faresi, kunduz, geyik ve rakun gibi kemirici vahşi hayvanlar kaynak kabul edilmektedir. Keneler ve nadiren sinekler (özellikle hayvanlar arasında bakteri dolaşımında önemli) insanlara bulaşmada rol oynayabilirler.

Hastalık İnsanlara Nasıl Bulaşır?

Bakteri insanlara üç şekilde bulaşmaktadır:

- **Ağız yoluyla:** Ülkemizde en sık bulaşma yolu olan bakteri ile kirlenmiş su ve gıdaların tüketilmesiyle,
- **Cilt yoluyla:** Tularemi mikrobunu taşıyan (enfekte) hayvanlara veya bu hayvanların çıkartılarına (idrara, dışkı vs.) temas edilmesiyle, enfekte hayvanların kesilmesi, parçalanması, derisinin yüzülmesiyle veya kene/sinek sokmasıyla,
- **Solunum yoluyla:** Enfekte kemirici hayvanların çıkartılarının (dışkı, idrar, vs.) toz olarak solunmasıyla.

Hastalık Kişiden Kişiye Bulaşır mı?

Kişiden kişiye bulaşma yoktur. Dolayısıyla tularemi hastalarının izolasyonuna da gerek bulunmamaktadır.

Hastalıkta İlgili Riskli Meslekler Nelerdir?

Hastalığın kaynağı olan hayvanlar göz önüne alındığında, kırsal bölgede yaşayanlar, avcılık, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar risk grubu olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, özellikle su kaynaklı salgınlarda, kaynağı kullanan herkes risk altındadır.

Hastalığın Belirtileri Nelerdir?

- Hastalığın kuluçka süresi 1-21 gün arasında değişmekle birlikte, genellikle 3-5 gündür. Kuluçka evresini takiben; bakterinin vücuda giriş bölgesine göre belirtiler değişmekle birlikte ateş, halsizlik, yorgunluk, iştahsızlık gibi grip benzeri belirtilerle başlar.
- Bakteri ağız yoluyla alınmışsa; boğaz ağrısı, boğaz şişkinliği ve ağızda yaralarla kendini gösterir. Bu aşamada tedavi edilmezse genellikle boyunda ağrılı lenf bezi şişmesi görülür.
- Enfekte hayvanlarla cilt yoluyla temas edilmişse; ciltte kızamık bir kabartıyı takiben yara oluşur. Genellikle bu temas elle olduğundan koltuk altı lenf bezlerinde ağrılı şişlik meydana gelir.
- Kene/sinek sokması ile bulaşmışsa, yine aynı şekilde yara oluşur ve sokulan yere bağlı olarak bölgesel lenf bezlerinde ağrılı şişlikler görülür.
- Ülkemizde pek görülmeyen bulaş yollarından biri de enfekte kemirici çıkartılarının tozlaşarak solunmasıyla gerçekleşir ki solunum sistemi şikâyetleriyle (öksürük, göğüs ağrısı, nefes darlığı gibi) kendini gösterir.

Hastalığın Tedavisi Var mıdır?

Uygun antibiyotiklerle tam şifa sağlanır.

Hastalığın Aşısı Var mıdır?

Genel olarak kullanılan bir aşısı yoktur. Bazı ülkelerde laboratuvar çalışanlarını korumak amacıyla sınırlı olarak kullanılmaktadır.

Hastalıktan Nasıl Korunulur?

Hastalığın bulaş yolları düşünülürse;

- Hasta ya da ölü hayvanlarla ve çıkartılarıyla eldivensiz temas edilmemelidir (kesilmemeli, derileri yüzülmemeli).
- Yaşanılan yerde kemirgen varlığı veya artışı durumunda buna yönelik önlemler alınmalı; su ve gıda kaynakları korunmalıdır.
- Kaynağı belirsiz, uygunsuz ve klorlanmamış sular tüketilmemeli, iyi pişmemiş etler yenmemelidir.